

**РОЗСЛІДУВАННЯ ВИКРАДЕННЯ,
ВЧИНЕНОГО З ВИКОРИСТАННЯМ ВИСОКИХ
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Морозенко Р. І.

*студент II курсу магістратури
за спеціальністю 262 – Правоохоронна діяльність
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

У наслідок постійної інформаційної та технічної модернізації правопорушниками засобів вчинення традиційних злочинів перед криміналістами перманентно постає завдання розроблення нових тактичних рекомендацій з розслідування кримінальних правопорушень та вдосконалення наявних методик. Новизна та різноманітність способів вчинення викрадань із використанням високих інформаційних технологій, під час вчинення яких застосовують усі новели науково-технічного прогресу, відставання правового регулювання протидії у цій сфері – все це потребує розробки саме рекомендацій з розслідування зазначеного виду кримінальних правопорушень.

Проблемам боротьби з корисливими кіберзлочинами в Україні присвячено багато наукових джерел. Зокрема, це роботи таких вчених як В. Д. Гавловський, В. О. Глушков, В. О. Голубєв, О. О. Йона, Н. Ф. Казакова, Д. Й. Никифорчук, С. О. Орлов, Н. А. Савінова, П. Л. Фріс, В. С. Цимбалюк, О. А. Самойленко [див.: 1–3]. Дослідники прагнули отримати комплексне уявлення здебільше про кіберзлочини, а не про окремі їх різновиди в межах конкретної методики розслідування злочинів.

Таким чином, актуальним завданням на сьогодні, зокрема, є здійснення криміналістичного аналізу викрадань, що вчинюються із використанням високих інформаційних технологій, на основі чого розроблення практичних рекомендацій з удосконалення відповідної методики розслідування.

З цього приводу можна наголосити на наступних тезах.

1. Інформаційне суспільство – це теоретична концепція суспільства, в якому інформація і знання продукуються в єдиному просторі за допомогою комп'ютерних та Інтернет технологій. Його характерними рисами є: збільшення ролі інформації і знань в житті суспільства; зростання кількості людей, зайнятих в сфері інформаційних технологій,

комунікацій; підвищення виробництва інформаційних продуктів і послуг, зростання їх частки у валовому внутрішньому продукті; підвищення інформатизації та ролі інформаційних технологій в суспільних та господарських відносинах; створення Інтернету як глобального інформаційного простору взаємодії людей; активне використання злочинним світом досягнень науково-технічного прогресу для посилення організованості; поява кіберзлочинів, що часто вчиняються з корисливою метою. Зазначені особливості інформаційного суспільства зумовлюють характерне середовище для вчинення викрадення.

2. Поняттям викрадення охоплюється значне коло кримінальних правопорушень, що відрізняються один від одного предметом посягання, способом вчинення і приховування, місцем реалізації злочинного задуму. З позицій спільності криміналістично значущих ознак таємне викрадення чужого майна поділяють на такі види: квартирні крадіжки; кишенькові крадіжки; крадіжки автотранспорту (регламентовані окремо як незаконне заволодіння транспортним засобом – ст. 289 КК України); крадіжки, вчинені групою осіб (ч. 3 ст. 185 КК України) або організованою групою (ч. 5 ст. 185 КК УК України); крадіжки вантажів; крадіжки коштів у безготівковій формі, вчинені з використанням комп'ютерних технологій (через попереднє вчинення злочинів, передбачених розділом XVI КК України). Кожний із таких видів викрадення у сучасних умовах інформаційного суспільства має свою специфіку у питаннях використання комп'ютерних (інформаційних) технологій у злочинній діяльності.

3. Предметом викрадення в умовах сучасного інформаційного суспільства є майно та речі, що не мають фізичної форми (інформація; банківський рахунок, безготівкові кошти).

Викрадення вчинюються за допомогою поєднання способів та технологій кіберзлочину. Якщо в сфері власності фізичних осіб можна сказати про пріоритетність застосування при вчиненні кримінальних правопорушень технічної сторони способів їх вчинення (спеціальне технічне обладнання, можливість фізичного доступу до комп'ютера), то для заволодіння грошовими коштами у великих та особливо великих розмірах в установах, організаціях, на промислових і торговельних підприємствах пріоритетними є специфіка маніпуляцій з інформацією в електронному вигляді.

Типово вчиняють викрадення в умовах сучасного інформаційного суспільства два види осіб, зокрема: хакер (комп'ютерний злочинець) та звичайний користувач комп'ютером. Виділення типових моделей вказаних типів злочинців, знання основних рис цих людей дозволяє оптимізувати процес виявлення кола осіб, серед яких доцільно вести

пошук злочинця і точніше визначити способи встановлення і викриття конкретного правопорушника.

Енергетичний або цифровий слід можна вважати найбільш інформативним слідом в слідовій картині вчинення злочину в сучасних умовах інформаційного суспільства.

4. В рамках організаційних засад розслідування викрадань, вчинюваних із використанням високих інформаційних технологій, алгоритмізовано дії компетентної особи на початковому етапі розслідування: 1) проведення заходів, пов'язаних з допитом особи, яка подала заяву, і тих, на кого вказує початкова інформація в якості передбачуваних свідків; 2) заходи, необхідні для проведення можливого затримання винного на місці вчинення (радіотехнічні дії, спрямовані на виявлення суб'єкту злочину, користувача); 3) оформлення виклику фахівців кіберполіції для проведення огляду місця події; 4) організаційні дії, спрямовані на встановлення можливих причин вчинення крадіжки із застосуванням комп'ютерних технологій або здійснення втручання у приватне життя людини; 5) вилучення з подальшим вивченням засобів комп'ютерної техніки (інформації з неї), речей, матеріалів, документів, які можуть перебувати на електронних носіях інформації у формі електронної інформації.

До системи слідчих (розшукових) дій розглядуваної категорії входять: допити свідків; допити підозрюваних, які є відповідальними за певну ділянку або певну виробничу операцію; забезпечення доступу до речей та документів або обшуків не тільки за місцем проживання підозрюваних, а й на їх робочих місцях; призначення експертиз.

5. Особливість слідчих дій у справах щодо викрадань, вчиненої в умовах сучасного інформаційного суспільства, полягає, в тому, що об'єкт пошуку/огляду або предмет допиту мають специфіку, що зумовлюється технологічною стороною сучасного суб'єкту суспільства. Особливість тактики допитів свідка, підозрюваного або потерпілого у справах про викрадення із використанням високих інформаційних технологій полягає у тому, що слідчий повинен прогнозувати, яку інформацію він може одержати від допитуваної особи. Орієнтуючись на це необхідно визначати слідчу ситуацію та комплекс можливих питань допиту.

При вчиненні викрадення з використанням високих інформаційних технологій типовим є проведення таких видів судових експертиз: криміналістична, комп'ютерно-технічна, технічна експертиза документів, фоноскопічна, трасологічна, дактилоскопічна експертизи. Слідчий та слідчий суддя приймаючи рішення про залучення в такій формі спеціальних знань експерта повинні розуміти, що особливо без проведення комп'ютерно-технічної, фоноскопічної, трасологічної та технічної експертизи документів сьогодні неможливо встановити істотні

обставини щодо викрадення, вчиненого з використанням високих інформаційних технологій.

Література:

1. Волобуєв А. Ф. Проблеми розслідування «комп'ютерних злочинів». *Вісник Університету внутрішніх справ*. 1996. Вип. 1. Харків. С. 63–64.

2. Кравцова М. О. Кіберзлочинність: кримінологічна характеристика та запобігання органами внутрішніх справ : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право»; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2016. 16 с.

3. Самойленко О. А. Особливості розслідування викрадень майна, вчинених із використанням комп'ютерних технологій : монографія. Київ, 2009. 328 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-357-9-22>

ФІНАНСОВО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ АДАПТАЦІЇ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ТА ЄС

Мурашко І. С.

*здобувач вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня
за спеціальністю 081 – Право*

Міжнародний гуманітарний університет

Науковий керівник: Манько Д. Г.

доктор юридичних наук, доцент,

завідувач кафедри державно-правових дисциплін

Міжнародний гуманітарний університет

м. Одеса, Україна

Беручи до уваги багатовікову історію, історичні зв'язки, спільні цінності, бажаючи розбудувати сучасну, правову та демократичну державу Україна обрала курс на європейську інтеграцію. Основною метою якої є приєднання до Європейського Союзу шляхом набуття повноцінного членства в ньому.

Задля досягнення поставлених цілей, між Україною та Європейським Союзом в 2014 році була укладена Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським